

Klasa: UP/I 034-03/13-01/013
Urbroj: 580-04/74-2013-028
Zagreb, 19. rujna 2013.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, temeljem članaka 30. i 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 79/09 i 80/13), te članka 46. stavka 5. Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj 47/09), u upravnom postupku utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma, pokrenutom po službenoj dužnosti protiv poduzetnika Dukat mliječna industrija dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Marijana Čavića 9, zastupan po Thierry Andre Zurcheru, direktoru, Prehrambena industrija Vindija d.d., sa sjedištem u Varaždinu, Međimurska 6, zastupan po Dragutinu Drku, direktoru, Ledo dioničko društvo za proizvodnju i promet sladoleda i smrznute hrane, sa sjedištem u Zagrebu, Čavićeva 9, zastupan po Tomislavu Kitoniću, predsjedniku uprave, Meggle Hrvatska, mljekarska industrija i trgovina, društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Osijeku, Zeleno polje 34, zastupan po Marjanu Vučku, predsjedniku uprave, udruženja poduzetnika Gospodarsko interesno udruženje za proizvodnju, preradu i promet stoke, stočnih proizvoda i stočne hrane Croatiastočar, sa sjedištem u Zagrebu, Ivana Šibla 9, zastupan po Antunu Šedi, direktoru, te udruženja poduzetnika Udruga - Hrvatske male mljekare, sa sjedištem u Zagrebu, Plitvička 5, zastupana po Mladenu Šurbeku, predsjedniku, temeljem odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, Milivoj Maršić, dipl.oec., Vesna Patrlj, dipl.iur. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, sa 151. sjednice, održane 19. rujna 2013., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Postupak se obustavlja jer više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka.

O b r a z l o ž e n j e

1. Pokretanje postupka

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) je zaključkom klasa: UP/I 030-02/2013-01/013, urbroj: 580-04/74-2013-002, od 9. svibnja 2013., pokrenula postupak protiv poduzetnika Dukat mliječna industrija dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Marijana Čavića 9 (dalje: Dukat), Prehrambena industrija Vindija d.d., sa sjedištem u Varaždinu, Međimurska 6 (dalje: Vindija), Ledo dioničko društvo za proizvodnju i promet sladoleda i smrznute hrane, sa sjedištem u Zagrebu, Čavićeva 9 (dalje: Ledo), Meggle Hrvatska, mljekarska industrija i trgovina, društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Osijeku, Zeleno polje 34 (dalje: Meggle Hrvatska), udruženja poduzetnika Gospodarsko

interesno udruženje za proizvodnju, preradu i promet stoke, stočnih proizvoda i stočne hrane Croatiastočar, sa sjedištem u Zagrebu, Ivana Šibla 9 (dalje: Croatiastočar), te udruženja poduzetnika Udruga - Hrvatske male mljekare, sa sjedištem u Zagrebu, Plitvička 5 (dalje: Udruga HMM), radi utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN). Postupak je pokrenut kako bi se utvrdilo jesu li gore navedeni poduzetnici odnosno udruženja poduzetnika sklopili sporazum o otkupnim cijenama mlijeka u Republici Hrvatskoj.

Naime, Agencija je 29. listopada 2012. zaprimila inicijativu Udruge stočara i proizvođača mlijeka «Bilogora», sa sjedištem u Sokolovcu, Gornji Maslarac 2 (dalje: USPM Bilogora), za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti u smislu članka 38. stavaka 1. i 3. ZZTN-a te članka 39. ZZTN-a, radi utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja protiv poduzetnika koji obavljaju djelatnost prerade mlijeka, i to prvenstveno poduzetnika Dukat i s njim povezanog poduzetnika KIM Mljekara Karlovac društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Karlovcu, Mekušanska cesta 51, Vindija, Ledo i Meggle Hrvatska. USPM Bilogora iznosi čitav niz prigovora na postupanje gore navedenih poduzetnika, od sklapanja kartelnih sporazuma, preko netransparentnog obračuna kvalitete mlijeka do ograničavanja slobode odabira otkupljivača svježeg mlijeka.

USPM Bilogora u svojoj inicijativi u bitnome navodi kako su poduzetnici koji u Republici Hrvatskoj obavljaju djelatnost prerade mlijeka udruženi u kartel i to prvenstveno preko Croatiastočara. Bilogora navodi kako Croatiastočar u svojim medijskim nastupima i dopisima najavljuje pad cijena svježeg mlijeka te najavljuje povećanja ili smanjenja cijene mlijeka i mliječnih proizvoda na policama za potrošače te kako je na sastanku održanom 22. i 23. veljače 2012. u Ministarstvu, glavnu riječ u zaštiti prerađivača mlijeka i formiranju cijene koja bi odgovarala njihovim interesima vodio Croatiastočar.

Nadalje, USPM Bilogora navodi kako trenutnu otkupnu cijenu mlijeka određuju isključivo prerađivači mlijeka koji jedinstveno nastupaju, prvenstveno preko Croatiastočara, te zajednički spuštaju otkupne cijene mlijeka, dok cijene za krajnje potrošače nisu smanjene. Također, USPM Bilogora navodi kako proizvođači mlijeka koji su kooperanti Dukata i nakon isteka otkaznog roka ne mogu bez otpusnog pisma postati kooperanti Vindije, a što ukazuje na postojanje dogovora između Dukata i Vindije.

U pravitku inicijative USPM Bilogora je, između ostalog, dostavila preslike dokumenata pod nazivom «Zapisnik sa pete sjednice Stručnog savjeta za praćenje stanja u proizvodnji i preradi mlijeka održanog 22. i 23. veljače 2012. godine (nastavak) u Ministarstvu poljoprivrede» (dalje: Zapisnik) i «Sporazum o utvrđivanju modela izračuna otkupne cijene svježeg sirovog mlijeka», od 23. veljače 2012. (dalje: Sporazum). Navedeni dokumenti nedvojbeno ukazuju da su predstavnici tri udruge proizvođača mlijeka - Udruga velikih proizvođača mlijeka «Mliko», Hrvatski savez udruge proizvođača mlijeka i Udruga proizvođača mlijeka KIM, s jedne strane, te Dukat, Vindija, Ledo, Meggle Hrvatska, Croatiastočar i Udruga HMM s druge strane, dogovorili način izračuna otkupne cijene mlijeka za razdoblje od ožujka do svibnja 2012., ali koji se prema navodima USPM Bilogore primjenjivao do 30. rujna 2012.

S obzirom da su pojedini navodi iz inicijative USPM Bilogora upućivali na možebitne povrede odredbi ZZTN-a, Agencija je, kao tijelo nadležno za provedbu ZZTN-a, temeljem članka 32. točke 1. ZZTN-a provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu, kako bi utvrdila postoje li dostatne indicije za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja.

Kako je u konkretnom slučaju riječ o području poljoprivrede i prehrambene industrije u RH, a Ministarstvo poljoprivrede (dalje: Ministarstvo) je do tada aktivno sudjelovalo u rješavanju problematike nastale u mljekarskom sektoru, Agencija je dopisom od 12. studenog 2012. zatražila očitovanje Ministarstva u svezi navoda USPM Bilogore.

Agencija je 10. prosinca 2012. zaprimila očitovanje Ministarstva u kojem se u bitnome navodi kako je, uzimajući u obzir da Vlada Republike Hrvatske ne može određivati cijenu mlijeka, na sastanku predstavnika proizvođača i prerađivača mlijeka održanom 20. ožujka 2009. zaključeno da se uvede novi način obračuna cijene mlijeka. O tome su sudionici sastanka potpisali Promemoriju koja je u idućem razdoblju služila kao osnovica za formiranje cijene mlijeka. Ovaj se sustav temeljio na činjenici da je tržište mlijeka i mliječnih proizvoda najvećim dijelom vezano uz tržište Europske unije te je osnovica za izračun cijene mlijeka bilo kretanje cijene mlijeka u EU (prosjeck cijene mlijeka 25 zemalja članica). Sastanak je održan u Ministarstvu pri čemu je Ministarstvo bilo moderator koje je nastojao da se u raspravi dviju strana nađe zajedničko rješenje. Navedeni sustav je bio u funkciji sve do veljače 2012. godine kada su se na inicijativu prerađivača mlijeka ponovno sastali proizvođači i prerađivači mlijeka kako bi dogovorili novi način formiranja cijene mlijeka. Na prijedlog prerađivača da se u izračun cijene mlijeka ne uključuju sve zemlje Europske unije, već samo pet izabраниh zemalja EU, nije bilo dugo vremena jedinstvenosti između zainteresiranih strana. Na kraju je ipak došlo do suglasja predstavnika prerađivača mlijeka i dijela udruga proizvođača mlijeka što je rezultiralo potpisom Sporazuma o utvrđivanju modela izračuna otkupne cijene svježeg sirovog mlijeka. Također, Ministarstvo je potvrdilo vjerodostojnost Zapisnika i Sporazuma koje je Agenciji dostavila USPM Bilogora.

Ministarstvo nadalje navodi kako se takav način formiranja cijene mlijeka primjenjivao do konca rujna 2012. godine. Na sastanku Stručnog savjeta za praćenje stanja u proizvodnji i preradi mlijeka (dalje: Savjet za mlijeko) održanog 24. listopada 2012. godine utvrđeno je da se navedeni Sporazum neće više primjenjivati te će svaka mljekara samostalno ili u dogovoru s proizvođačem odrediti otkupnu cijenu.

Nadalje, Ministarstvo navodi kako će u svrhu boljeg uređenja odnosa između proizvođača i prerađivača mlijeka u kraćem vremenu sačiniti tzv. mliječni paket, propis kojim se uređuju odnosi pri prodaji i kupovini svježeg sirovog mlijeka. Ovaj propis temelji se na odredbi članka 15. Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda («Narodne novine», broj 149/09, 22/11 i 120/12), a vezano na Uredbu Vijeća Europe 1234/2007 i njezinu dopunu (Uredba Europskog Parlamenta i Vijeća Europe 261/2012) te Provedbene Uredbe Komisije 511/12 i 880/12. Na taj način ovo će područje biti uređeno sukladno propisima Europske unije.

Agencija je u dva navrata zatražila i dodatna očitovanja i dokumentaciju od USPM Bilogore. Uz ponavljanja već iznesenih navoda iz inicijative, USPM Bilogora je u pravitku očitovanja zaprimljenog 22. veljače 2013., dostavila primjerke ugovora koje njeni članovi imaju sklopljene s Dukatom, te je navela kako nije u mogućnosti dostaviti ugovore koje članovi te udruge imaju sklopljene s Vindijom jer su isti u strahu za vlastitu egzistenciju, dok Meggle Hrvatska nema ugovore sa svojim kooperantima.

Također, USPM Bilogora je dostavila i dopis Croatiastočara pod nazivom «Obavijest proizvođačima mlijeka», koji nije datiran, a u kojem se spominje novi model izračuna cijena mlijeka u Republici Hrvatskoj koji će se primjenjivati od 1. ožujka 2012. Iz navedenog dopisa proizlazi kako se Croatiastočar proizvođačima mlijeka obraća u ime Udruge prerađivača mlijeka pri Croatiastočaru, te je na kraju tog dopisa navedeno, «ZA UDRUGU PRERAĐIVAČA MLIJEKA: Meggle-Hrvatska, Dukat, Vindija, Zdenka, PIK Rijeka, Mljekara Bohneć, Belje, Mils i Udruga – Hrvatske male mljekare».

U pravitku svog očitovanja, USPM Bilogora je dostavila i izjave Udruge proizvođača mlijeka krapinsko-zagorske županije, sa sjedištem u Zaboku, Matije Gupca 53, Hrvatskog saveza

udruga proizvođača mlijeka, sa sjedištem u Križevcima, Ivana Zakmardije Dijanovečkog 12 i Udruge ratara i stočara «Berava», sa sjedištem u Gundincima, Stjepana Radića 4, u kojima te udruge navode kako podržavaju inicijativu USPM Bilogore te se pridružuju istoj. Stoga je Agencija dopisima od 7. ožujka 2013 od Udruge proizvođača mlijeka krapinsko-zagorske županije i Udruge ratara i stočara «Berava» zatražila dostavu očitovanja i dokumentacije, međutim navedene udruge se nikada nisu očitovale.

Dana 8. svibnja 2013., Agencija je zaprimila dodatno očitovanje i dokumentaciju USPM Bilogora, u kojem se u bitnome navodi kako Croatiastočar prikuplja i raspolaže podacima o otkupljenim količinama mlijeka svih prerađivača mlijeka u Republici Hrvatskoj. Naime, USPM Bilogora navodi kako je za vrijeme obustave mlijeka od strane proizvođača koja je započela 22. listopada 2012, Croatiastočar medijima dnevno davao informacije o količinama mlijeka koje nisu isporučene prerađivačima. S obzirom da je obustava mlijeka bila prema svim prerađivačima i prema individualnoj odluci svakog proizvođača, proizlazi kako su prerađivači mlijeka putem Croatiastočara «koncentrirali» informacije, navodi USPM Bilogora. USPM Bilogora nadalje navodi kako je podatke o uvozu i izvozu mlijeka i mliječnih prerađevina u Republici Hrvatskoj dobila od Croatiastočara, a ne od Ministarstva, što također ukazuje kako Croatiastočar raspolaže informacijama od cjelokupne mliječne industrije u Republici Hrvatskoj.

2. Stranke u postupku

2.1. Dukat

Poduzetnik Dukat mliječna industrija dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Marijana Čavića 9, primarno obavlja djelatnost otkupa i prerade mlijeka te proizvodnje mliječnih proizvoda. Osim u Republici Hrvatskoj gdje posluje i putem povezanih društava - KIM d.o.o., sa sjedištem u Karlovcu, Mekušanska cesta 51, koji također obavlja djelatnost proizvodnje mliječnih proizvoda i LA LOG d.o.o., sa sjedištem u Sesvetama, Slatinska 1 (ranije RALU d.o.o.), koji obavlja djelatnost prijevoza i distribucije, Dukat je sa svojih devet povezanih društava prisutan i u zemljama regije (Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija, Mađarska, Kosovo i Makedonija).

Dukat se nalazi u sastavu najveće svjetske mliječne grupacije Lactalis, sa sjedištem u Francuskoj Republici.

2.2. Vindija

Poduzetnik Prehrambena industrija Vindija d.d., sa sjedištem u Varaždinu, Međimurska 6, primarno obavlja djelatnost proizvodnje hrane i pića i to: mlijeka i mliječnih proizvoda, bezalkoholnih pića i prirodnih sokova, pilećeg mesa i prerađevina od pilećeg mesa, purećeg mesa i prerađevina od purećeg mesa, prerađevina od mesa krupne stoke te kruha, peciva i kolača. U Republici Hrvatskoj Vindija posluje i putem sedam povezanih društava, a također je sa pet povezanih društava prisutna u zemljama regije (Bosna i Hercegovina, Srbija te Makedonija).

2.3. Ledo

Poduzetnik Ledo dioničko društvo za proizvodnju i promet sladoleda i smrznute hrane, sa sjedištem u Zagrebu, Čavićeva 9, primarno obavlja djelatnost proizvodnje sladoleda i smrznute hrane. Ledo je putem 6 povezanih društava prisutan i u zemljama regije (Slovenija, Bosna i Hercegovina, Mađarska, Srbija, Crna Gora i Kosovo).

Većinski dioničar Leda je koncern Agrokor d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Trg Dražena Petrovića 3.

2.4. Meggle Hrvatska

Poduzetnik Meggle Hrvatska, mljekarska industrija i trgovina, društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Osijeku, Zeleno polje 34, primarno obavlja djelatnost otkupa i prerade mlijeka te proizvodnje mliječnih proizvoda.

Meggle Hrvatska se nalazi u sastavu najveće svjetske mliječne grupacije Meggle AG, sa sjedištem u Saveznoj republici Njemačkoj.

2.5. Croatiastočar

Gospodarsko interesno udruženje za proizvodnju, preradu i promet stoke, stočnih proizvoda i stočne hrane Croatiastočar, sa sjedištem u Zagrebu, Ivana Šibla 9, registriran je između ostalog za realizaciju zajedničkih interesa u proizvodnji, prometu stoke, stočnih proizvoda, preradi mesa i mlijeka i stočne hrane, organiziranje razmjene informacija, istraživačka i ina korespondencija, suradnju s državnim organima, Hrvatskom gospodarskom komorom, formiranje, organizacija rada i razvoja udruga proizvođača, prerađivača i izvoznika iz područja djelatnosti članova te obradu podataka.

Članovi Croatiastočara su, između ostalih, Dukat, Vindija i Ledo, a Meggle Hrvatska se očitovao kako je 31. ožujka 2013. istupio iz članstva Croatiastočara.

2.6. Udruga HMM

Udruga - Hrvatske male mljekare, sa sjedištem u Zagrebu, Plitvička 5, je udruženje poduzetnika koje za cilj ima zastupanje i zaštitu interesa proizvođača – prerađivača mlijeka, unaprjeđenje prerade mlijeka i unaprjeđenje marketinga mliječnih proizvoda. Članovi Udruge HMM mogu biti pravne i fizičke osobe s područja Republike Hrvatske koje su svojim radom vezane uz preradu mlijeka. Udruga HMM trenutno broji 23 člana.

3. Primijenjeni propisi

Agencija je u provedbi predmetnog upravnog postupka primijenila odredbe ZZTN-a, Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu) te Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj 47/09; dalje: ZUP), kojim se uređuju pitanja provedbe upravnog postupka pred Agencijom, u smislu članka 35. stavka 1. ZZTN-a.

Agencija je izvršila uvid i u pojedine propise kojima se uređuje mljekarski sektor i to Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda («Narodne novine» br. 149/09, 22/11 i 120/12), ranije važeći Pravilnik o sustavu proizvodnih ograničenja u sektoru mlijeka («Narodne novine», broj 112/10 i 20/12), trenutno važeći Pravilnik o sustavu proizvodnih ograničenja u sektoru mlijeka («Narodne novine», broj 24/13) te Pravilnik o priznavanju proizvođačkih i međusektorskih organizacija te o uređenju ugovornih odnosa u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda («Narodne novine», broj 67/13).

4. Postupak utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja

Agencija je temeljem podataka prikupljenih tijekom prethodnog ispitivanja stanja na tržištu nesporno utvrdila kako su predstavnici proizvođača mlijeka (Udruga velikih proizvođača mlijeka «Mliko», Hrvatski savez udruga proizvođača mlijeka i Udruga proizvođača mlijeka KIM) i prerađivači mlijeka (Dukat, Vindija, Ledo, Udruga Hrvatske male mliječare, Meggle Hrvatska i Croatiastočar) na sastanku održanom 23. veljače 2012. u prostorijama Ministarstva sklopili sporazum o načinu izračuna otkupne cijene mlijeka. Načelno, takvo postupanje bi predstavljalo kršenje propisa o zaštiti tržišnog natjecanja i na strani proizvođača mlijeka i na strani prerađivača mlijeka jer su i jedni i drugi zajedno sa svojim konkurentima dogovarali otkupne cijene mlijeka.

Naime, člankom 8. ZZTN-a zabranjeni su svi sporazumi između dva ili više neovisnih poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađeno djelovanje, koje kao cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a osobito oni kojima se izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti.

Sporazumima u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN smatraju se osobito ugovori, pojedine odredbe ugovora, usmeni ili pisani dogovori među poduzetnicima te usklađena praksa koja je posljedica takvih dogovora, odluke poduzetnika ili udruženja poduzetnika, opći uvjeti poslovanja i drugi akti poduzetnika koji jesu ili mogu biti sastavni dio ugovora i slično, neovisno o tome jesu li takvi sporazumi sklopljeni između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (horizontalni sporazumi) ili između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije (vertikalni sporazumi).

Međutim, imajući u vidu da je u konkretnom slučaju riječ o području poljoprivrede i prehrambene industrije, u kojem prevladavajući utjecaj imaju propisi i pravila poljoprivredne politike odnosno obveze koje se odnose na usklađivanje nacionalne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU (CAP), pa primjena propisa o zaštiti tržišnog natjecanja na ovom području omogućuje aktivnu ulogu nositelja poljoprivredne politike, odnosno nadležnog ministarstva da, čak i u slučajevima kada je određeno tržište liberalizirano odnosno kada, kao što je u konkretnom slučaju riječ, više ne postoji čvrsta zakonska regulativa u pogledu određivanja cijena, svojim djelovanjem i angažiranjem bude medijator ili pomagač interesno suprotstavljenim stranama da nađu zajedničko, optimalno rješenje.

Slijedom navedenog, Agencija je zauzela stav kako se pregovori i dogovori o otkupnim cijenama mlijeka koji se obavljaju u Ministarstvu odnosno uz angažiranje i posredovanje Ministarstva, a na kojima sudjeluju predstavnici proizvođača mlijeka odnosno njihovih udruga i predstavnici otkupljivača odnosno prerađivača mlijeka i njihovih udruga, ne smatraju se zabranjenim sporazumima u smislu ZZTN-a. Agencija je utvrdila kako se Sporazum primjenjivao do kraja rujna 2012. pa u tom razdoblju dogovor o otkupnim cijenama mlijeka koji je posljedica sastanka održanog 22. i 23. veljače 2013. u prostorijama Ministarstva ne predstavlja zabranjeni sporazum.

Agencija je putem brojnih napisa u medijima utvrdila kako postoje indicije da su prerađivači mlijeka putem Croatiastočara i nakon sastanka od 22. i 23. veljače 2012., odnosno nakon rujna 2012. kad su se prestale primjenjivati otkupne cijene mlijeka utvrđene Sporazumom, nastavili zajednički dogovarati otkupne cijene mlijeka. Primjerice, u članku «Stočari traže veću otkupnu cijenu mlijeka za 60 lipa» objavljenom 2. listopada 2012. na internetskom portalu «Agroklub» navodi se kako su cit. *«Najveće hrvatske mliječare okupljene u udruženje Croatiastočar ponudile su jučer dodatak od 15 lipa po litri proizvedenog i predanog mlijeka svojim kooperantima za sljedeća tri mjeseca. Kako je izjavio Branko Bobetić, direktor Croatiastočara, udruženja koje okuplja prerađivače mesa i mlijeka, riječ je o modelu koji su donijeli sami prerađivači mlijeka, a kojim se htjelo pomoći proizvođačima da lakše prebrode štete od suše.»*. U članku «Croatiastočar: Nema prostora za povećanje otkupne cijene

mlijeka» objavljenom 9. prosinca 2012. u internetskom izdanju Poslovnog dnevnika navodi se kako je Branko Bobetić, direktor Croatiastočara izjavio kako nema prostora za dodatno povećanje otkupne cijene mlijeka odnosno kako je cit. «*Dodatno povećanje otkupne cijene mlijeka, koja kontinuirano raste, neodrživo je s aspekta konkurentnosti domaće mliječne industrije s obzirom na aktualni pad potrošnje mlijeka, mliječnih proizvoda i sireva...*».

Navedene izjave predstavnika Croatiastočara ukazuju na mogućnost da prerađivači mlijeka, neovisno o Ministarstvu, kontinuirano zajednički dogovaraju, odnosno međusobno razmjenjuju informacije u svezi otkupnih cijena mlijeka.

Stoga je Agencija pokrenula postupak utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog horizontalnog sporazuma iz članka 8. ZZTN-a, tijekom kojeg je u svrhu utvrđivanja svih činjenica i okolnosti bitnih za donošenje odluke, provela nenajavljenju pretragu poslovnih prostorija Croatiastočara te je zatražila očitovanja i podatke od stranaka i Ministarstva.

4.1. Nenajavljena pretraga poslovnih prostorija Croatiastočara

Osim što su gore navedeni medijski istupi predstavnika Croatiastočara ukazivali na mogućnost da prerađivači mlijeka, neovisno o Ministarstvu, kontinuirano zajednički dogovaraju, odnosno međusobno razmjenjuju informacije u svezi otkupnih cijena mlijeka, isti su s velikom vjerojatnošću ukazivali na mogućnost kako upravo Croatiastočar posjeduje dokumentaciju koja bi predstavljala dokaz postojanja zabranjenog sporazuma. Naime, razumno je pretpostaviti da udruženje poduzetnika koje u javnosti najavljuje određeno postupanje svojih članova, posjeduje podatke i dokumentaciju (odluke, zapisnike, korespondenciju sa članovima i slično) koji se odnose na to postupanje te na osnovu kojih i temelji svoje izjave.

S obzirom da bi takva dokumentacija mogla teretiti stranke u ovom postupku, ukoliko bi Croatiastočar unaprijed bio obaviješten o provođenju pretrage, odnosno ukoliko bi Agencija pisanim putem zatražila dostavu iste, postojala je osnovana sumnja da postoji opasnost da bi Croatiastočar uklonio ili izmijenio sve dokaze koji se nalaze kod njega, a koji bi mogli upućivati na postojanje zabranjenog sporazuma. Štoviše, već bi samo saznanje da Agencija vodi predmetni postupak predstavljalo stvarnu opasnost uklanjanja ili izmjene dokaza od strane Croatiastočara.

Stoga je Agencija zaključkom klasa: UP/I 030-02/2013-01/013, urbroj: 580-04/74-2013-003, od 9. svibnja 2013., od Upravnog suda u Zagrebu zatražila izdavanje naloga za određivanje nenajavljene pretrage poslovnih prostorija Croatiastočara koje se nalaze na adresi Ivana Šibla 9, Zagreb, dokumenata, isprava i stvari koje se tamo nalaze, kao i pečačenje i privremeno oduzimanje predmeta. Naime, Agencija temeljem članka 42. ZZTN-a, ima ovlast provođenja nenajavljenih pretraga poslovnih prostorija, zemljišta i prijevoznih sredstava poduzetnika protiv kojih se vodi postupak, kao i drugih fizičkih i pravnih osoba ukoliko postoji osnovana sumnja da se poslovne knjige i/ili druga dokumentacija koja se odnosi na postupak koji se vodi u Agenciji nalazi kod tih osoba.

Rješenjem poslovni broj: Url-267/13-2, od 14. svibnja 2013., Upravni sud u Zagrebu je naložio provođenje nenajavljene pretrage navedenih poslovnih prostorija Croatiastočara.

Ovlaštene osobe Agencije su, sukladno nalogu Upravnog suda u Zagrebu, dana 16. svibnja 2013. proveli nenajavljenju pretragu poslovnih prostorija Croatiastočara. Navedeni poslovni prostor se sastojao od tri poslovne prostorije: ureda direktora, ureda administrativne tajnice, te ureda tajnika, gdje J. J. koja je zbog odsustva g. B. B., pomagala djelatnicima Agencije prilikom provođenja navedene pretrage.

Ovlaštene osobe Agencije su od J. J. zatražili predočenje sljedeće dokumentacije:

- zapisnike sa sastanaka Croatiastočara i njegovih članova, održanih u vremenskom razdoblju od rujna 2012. do danas, a na kojima se raspravljalo o otkupnim cijenama mlijeka,
- sve odluke i/ili ugovore Croatiastočara i njegovih članova koje se odnose na otkupne cijene mlijeka, donesene u vremenskom razdoblju od rujna 2012. do danas,
- svu komunikaciju Croatiastočara i poduzetnika koji obavljaju djelatnost prerade mlijeka u vremenskom razdoblju od rujna 2012. do danas, a koja se odnosi na otkup mlijeka.

Također, od J. J. je uzeta i kratka izjava u svezi zatražene dokumentacije, koja je navela kako se na sastancima između Croatiastočara i njegovih članova održanim u razdoblju od rujna 2012. nije razgovaralo o otkupnim cijenama mlijeka pojedinačnih prerađivača mlijeka. Prema navodima J. J., Croatiastočar jedino informira članove o visini otkupnih cijena mlijeka na razini Republike Hrvatske, koje na mjesečnoj osnovi objavljuje TISUP (Tržišni informacijsku sustav u poljoprivredi) i u usporedbi s istim objavljenim otkupnim cijenama mlijeka u EU, sastavlja mjesečni izvještaj za članice. Nadalje, ne postoje zapisnici s navedenih sastanka, već se u pravilu zaključci i prijedlozi mjera za sektor mljekarstva doneseni na tim sastancima dostavljaju Ministarstvu poljoprivrede, što je bio slučaj za sastanak održan 19. travnja 2013. Sastanak održan 8. studenog 2012. bio je informativnog karaktera i predstavnici mljekarske industrije upoznati su s prijedlogom ustroja Mliječnog paketa u Republici Hrvatskoj i zaključaka Savjeta za praćenje stanja u sektoru proizvodnje i prerade mlijeka, stoga nije bilo potrebe za izradom zapisnika i zaključaka. U navedenom razdoblju u prostorijama Croatiastočara osim navedena dva sastanka nije bilo drugih sastanaka.

J. J. je nadalje navela kako ne postoje odluke ili ugovori sklopljeni između Croatiastočara i njegovih članica koji se odnose na otkupne cijene mlijeka. Nadalje, J. J. navodi kako GIU Croatiastočar ne prikuplja pojedinačne podatke od prerađivača mlijeka koji se odnose na otkupne cijene i količine mlijeka, nego koristi podatke Hrvatske poljoprivredne agencije, Središnjeg laboratorija u Križevcima, TISUP-a i Državnog zavoda za statistiku, Eurostata, te drugih europskih asocijacija.

Ovlaštene osobe Agencije su izvršile i pregled svih računala koji su se nalazili u poslovnim prostorijama Croatiastočara, posebice e-mailova, a sve kako bi se pronašli eventualni dokazi o dogovoru oko otkupnih cijena mlijeka ili razmjeni informacija koja se odnosi na otkupne cijene mlijeka.

4.2. Očitovanja i dokumentacija zaprimljena nakon provedene pretrage

Agencija je, uz nenajavljenju pretragom provedenu u poslovnim prostorijama Croatiastočara, temeljem članka 41. stavka 1. ZZTN-a, zatražila očitovanja i dokumentaciju od ostalih stranaka u postupku, a također je i od Ministarstva zatražila očitovanje i dokumentaciju kako bi utvrdila sudjeluje li na bilo koji način Ministarstvo i nakon rujna 2012. u dogovorima proizvođača i otkupljivača mlijeka u svezi otkupne cijene mlijeka, te je li se na sastancima Stručnog savjeta za mlijeko i dalje razgovaralo o otkupnoj cijeni mlijeka.

Agencija je 29. svibnja 2013. zaprimila očitovanje Croatiastočara u kojem se u bitnome navodi kako ni na jednom sastanku članica udruge prerađivača mlijeka pri Croatiastočaru nije bilo razgovora ili usuglašavanja modela i razine nivoa formiranja otkupnih cijena mlijeka. Croatiastočar nadalje navodi kako je i u ranijim razdobljima u kojima je postojao jedinstveni obračun osnovne cijene mlijeka, svaka mljekara pojedinačno i različito sa svojim proizvođačima dogovarala visine tvorničkih premija, pa je i konačna cijena za mlijeko iste kvalitete bila različita.

Nadalje, Croatiastočar navodi kako ne najavljuje trendove kretanja cijena mlijeka, već iste komentira, te kako se izjave Croatiastočara o 0,15 kn/kg mlijeka objavljene u medijima odnose na prijedlog iznijet na sastanku održanom 20. rujna 2012. na kojem su sudjelovali članovi Izvršnog odbora Hrvatskog saveza udruga proizvođača mlijeka, predstavnici ostalih udruga proizvođača mlijeka te predstavnici mljekara.

Agencija je 19. lipnja 2013. zaprimila očitovanje Meggle Hrvatska, u kojem se u bitnome navodi kako nikada nije sklopio sporazum s bilo kojim prerađivačem mlijeka o otkupnoj cijeni mlijeka, niti je to činio preko Croatiastočara iz čijeg članstva je istupio s danom 31. siječnja 2013. Meggle Hrvatska nadalje navodi kako je i u razdoblju kada se primjenjivao jedinstveni obračun osnovne cijene mlijeka, na način da je Hrvatska poljoprivredna agencija mjesečno dostavljala izračun otkupnih cijena mlijeka, Meggle Hrvatska samostalno određivao tvorničke premije, pa je cijena morala biti drugačija od one ostalih prerađivača mlijeka.

Meggle Hrvatska je nadalje naveo kako nisu točni navodi USPM Bilogore da Meggle Hrvatska nema sklopljene ugovore o otkupu mlijeka s proizvođačima mlijeka, te je u prilogu dostavio nekoliko primjeraka navedenih ugovora. Također, Meggle Hrvatska navodi kako otpusna pisma za prelazak proizvođača mlijeka kod drugog otkupljivača nikada nisu bila potrebna, te kako su proizvođači koji su prestali predavati mlijeko jednom otkupljivaču u pravilu već idućeg dana predavali mlijeko drugom otkupljivaču.

Agencija je 21. lipnja 2013. zaprimila očitovanje Vindije, u kojem se u bitnome navodi kako Vindija samostalno određuje otkupne cijene mlijeka, neovisno od drugih poduzetnika. Vindija nadalje navodi kako je u listopadu 2012. utvrdila otkupnu cijenu mlijeka na način da se ista sastojala od osnovne cijene koja je bazirana na cijenama pet zemalja Europske Unije (Francuska, Njemačka, Slovenija, Mađarska i Rumunjska), jednokratnog dodatka od [...] kn/lit mlijeka i tvorničke premije. Otkupna cijena mlijeka u razdoblju od studenog 2012. do svibnja 2013. se sastojala od osnovne cijene od [...] kn/kg te tvorničke premije.

Agencija je 26. lipnja 2013. zaprimila očitovanje Udruge HMM, u kojem se u bitnome navodi kako navedena udruga nije sudjelovala u sklapanju zabranjenih sporazuma s ostalim mljekarama u Republici Hrvatskoj niti je prikupljala ili raspolagala podacima o otkupnim cijenama mlijeka po kojima njene članice otkupljuju mlijeko od svojih kooperanata.

Udruga HMM nadalje navodi kako su 23 članice te udruge potpuno samostalne u svom poslovanju te je dogovor o otkupnim cijenama mlijeka između samih članica apsolutno zabranjen.

Agencija je 28. lipnja 2013. zaprimila očitovanje Leda, u kojem se u bitnome navodi kako nikada nije sudjelovao u aktivnostima koje bi dovele do narušavanja tržišnog natjecanja u smislu članka 8. ZZTN-a, te negira sve navode iz inicijative USPM Bilogore.

Ledo nadalje navodi kako u koncernu Agrokor postoje tri poduzetnika koja otkupljuju sirovo mlijeko i to: Ledo koji otkupljuje mlijeko na području Bjelovarsko-bilogorske, Zagrebačke, Koprivničko-križevačke i Požeško-slavonske županije, Belje d.d. koji otkupljuje mlijeko na području Osječko-baranjske županije i Agrolaguna d.d. koja otkupljuje mlijeko na području Istarske županije. Također, Ledo navodi kako sa svojim kooperantima često održava sastanke i edukacije vezane za proizvodnju mlijeka, zdravstveni status životinja i ekološku budućnost staja i poljoprivrednih površina, a na tim sastancima se razgovara i o cijeni mlijeka, posebice otkad su prestali funkcionirati dogovori u okviru Ministarstva. Stav je Leda da se ne razgovara s udrugama na nivou Republike Hrvatske, već da to radi svaka mljekara sa svojim kooperantima.

Agencija je 28. lipnja 2013. zaprimila očitovanje Dukata, u kojem se u bitnome navodi kako Dukat nije bio uključen niti je znao za bilo kakve radnje koje bi predstavljale narušavanje

tržišnog natjecanja od kraja rujna 2012. do danas, bilo da su se one odvijale unutar Croatiastočara ili izvan njega. Dukat navodi kako se ni u jednom trenutku nije savjetovao s Croatiastočarom, nekim od njegovih članova ili trećim osobama u pogledu određivanja cijena mlijeka ili drugih oblika ponašanja na tržištu, već je Dukat od listopada 2012. samostalno definirao i prilagođavao svoju cjenovnu politiku.

Dukat nadalje navodi kako otkupne cijene mlijeka utvrđuje uzimajući u obzir cijene mlijeka u susjednim zemljama iz kojih se mliječni proizvodi prodaju na hrvatskom tržištu, cijene gotovih mliječnih proizvoda, potrebu za sirovinama, zalihe, doba godine te sezonalnost proizvodnje i potražnje, a informacije o cijenama sirovog svježeg mlijeka i tržišne trendove prati putem javno dostupnih izvora najvećih europskih otkupljivača i obrađivača mlijeka, statističkih zavoda i drugih relevantnih izvora.

Nadalje, Dukat navodi kako je u postojećem sustavu mliječnih kvota, zamjena otkupljivača mlijeka regulirana Pravilnikom o sustavu proizvodnih ograničenja u sektoru mlijeka, u prilogu kojeg je definiran obrazac koji je potrebno ispuniti u slučaju zamjene otkupljivača mlijeka i o tome izvijestiti Agenciju za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Agencija je 21. kolovoza 2013. zaprimila očitovanje Ministarstva u privitku kojeg su dostavljeni i preslici zapisnika sa sjednica Savjeta za mlijeko i Povjerenstva za izradu «mliječnog paketa» održani od rujna 2012. do dana dostave očitovanja.

Ministarstvo u svom očitovanju u bitnome navodi kako nakon 9. sjednice Savjeta za mlijeko održane 24. listopada 2012. godine u Ministarstvu, kada je utvrđeno da će svaka mljekara samostalno ili u dogovoru s proizvođačem odrediti otkupnu cijenu mlijeka, na daljnjim sastancima Stručnog savjeta za mlijeko Ministarstvo nije sudjelovalo u dogovorima proizvođača i otkupljivača mlijeka u svezi otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju Agencija je utvrdila kako nisu točni navodi Ministarstva kako je na sastanku Savjeta za mlijeko utvrđeno da će svaka mljekara samostalno ili u dogovoru s proizvođačem odrediti otkupnu cijenu. Naime, uvidom u dokument pod nazivom «Zapisnik s 9. sjednice Stručnog savjeta za praćenje stanja u proizvodnji i preradi mlijeka» od 24. listopada 2012., stručna služba je utvrdila kako je na navedenoj sjednici Savjeta za mlijeko predstavnik Vindije ponudio otkupnu cijenu mlijeka za sljedećih 5 mjeseci u visini od 2,43 kn/kg za mlijeko koje sadrži 4,2% mliječne masti i 3,4% bjelančevina. S navedenim prijedlogom su se složili predstavnici Dukata i Leda te načelno i Meggle Hrvatska dok su protiv bili predstavnici Udruge HMM i Hrvatskog saveza udruga proizvođača mlijeka. Jedan od zaključaka navedene sjednice Savjeta za mlijeko je da nema jedinstveno prihvaćenog zaključka u pogledu otkupne cijene mlijeka već da će one mljekare koje prihvaćaju prijedlog, sljedećih šest mjeseci obračunavati cijenu mlijeka u visini od 2,43 kn/kg, dok će udruge i proizvođači koji nisu zadovoljni s tim načinom obračuna, neposredno s mljekarom, bez posredovanja Ministarstva dogovoriti drugačiji način obračuna otkupne cijene mlijeka.

Iz navedenog proizlazi kako su pod okriljem Ministarstva, bar u odnosu na pojedine proizvođače i otkupljivače mlijeka, i nakon rujna 2012. postojali određeni razgovori u smjeru dogovora otkupnih cijena mlijeka. Uvidom u dokument pod nazivom «Zapisnik s 5. sjednice Povjerenstva za izradu Mliječnog paketa», od 18. prosinca 2012., Agencija je utvrdila kako se i na navedenoj sjednici također razgovaralo o otkupnim cijenama mlijeka.

4.3. Analiza otkupnih cijena mlijeka Dukata, Vindije, Leda i Meggle Hrvatska

Agencija je dopisima od 7. lipnja 2013. između ostalog zatražila od poduzetnika Dukat, Vindija, Ledo i Meggle Hrvatska podatke o otkupnim cijenama mlijeka za razdoblje od listopada 2012. do svibanja 2013. S obzirom da Udruga HMM broji 23 članice, Agencija zbog praktičnosti i svrsishodnosti nije u ovoj fazi postupka tražila otkupne cijene mlijeka za svaku

od navedena 23 poduzetnika člana Udruge HMM. Agencija je navedenim dopisima također zatražila očitovanje o načinu utvrđivanja otkupnih cijena mlijeka, najmanje pet sklopljenih ugovora između proizvođača mlijeka i prerađivača te preslike ponuda, obračuna, računa i druge dokumentacije iz koje bi bile vidljive otkupne cijene mlijeka.

Agencija je provela analizu podataka i dokumentacije dostavljene od strane Dukata, Vindije, Leda i Meggle Hrvatska kao i dokumentaciju dostavljenu od strane USPM Bilogora (ugovori, obračuni i računi). U daljnjem tekstu se daje prikaz otkupnih cijena mlijeka za poduzetnike Dukat, Vindiju, Ledo i Meggle Hrvatska u razdoblju od listopada 2012. do svibnja 2013.

Tablica 1.: Otkupne cijene mlijeka kakvoće 4,2% mm i 3,4% bjelančevina u Republici Hrvatskoj u razdoblju od listopada 2012. do svibnja 2013. godine.

R.br.	Mjesec	Cijena mlijeka (kn/kg)			
		Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
1.	Listopad	[...]	[...]	[...]	[...]
2.	Studeni	[...]	[...]	[...]	[...]
3.	Prosinac	[...]	[...]	[...]	[...]
4.	Siječanj	[...]	[...]	[...]	[...]
5.	Veljača	[...]	[...]	[...]	[...]
6.	Ožujak	[...]	[...]	[...]	[...]
7.	Travanj	[...]	[...]	[...]	[...]
8.	Svibanj	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesak poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.
 Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Iz tablice 1. razvidno je kako su otkupne cijene mlijeka u promatranom razdoblju između promatranih otkupljivača bile različite što je i sukladno njihovim očitovanjima pristiglim u Agenciju u razdoblju od 19. do 28. lipnja 2013.

Tako je poduzetnik Meggle Hrvatska u svom očitovanju od 19. lipnja 2013. naveo kako se otkupna cijena formira na temelju aktualne tržišne situacije, ponude i potražnje i ostalih faktora koji utječu na formiranje konačne cijene mlijeka a pri obračunu otkupne cijene mlijeka primjenjuju se dva modela: 1) osnovna cijena za kilogram mlijeka (4,2% mm, 3,4% proteina) iznosi [...] kn/kg mlijeka dok je tvornička premija farmama dogovorena, te se usklađuje sa posebnom premijom ovisno o predanoj količini mlijeka, 2) osnovna cijena za kilogram mlijeka (4,2% mm, 3,4% proteina) ugovara se fiksno, bez dodatka premija. Svi ostali parametri vezani uz plaćanje su isti u oba modela.

Poduzetnik Vindija u svom očitovanju od 21. lipnja 2013. navodi kako je proizvođačima ponudio otkupnu cijenu za kilogram mlijeka na bazi 4,2% mm i 3,4% bjelančevina u iznosu od [...] kn/kg. Poduzetnik nadalje navodi kako je otkupna cijena utvrđivana na način da su se poštivali tržišni kriteriji, konkurentnost, posebice odnosi otkupnih cijena u zemljama okruženja te je uzeta u obzir i kupovna moć potrošača kao i mišljenja i prijedlozi proizvođača mlijeka.

Ledo u svom očitovanju od 28. lipnja navodi kako otkupnu cijenu određuje na temelju izvješća o otkupnim cijenama mlijeka u svijetu, a posebno u zemljama EU-27 koju zatim množi s prosječnim tečajem eura po srednjem tečaju HNB-a za taj mjesec te se dobiveni iznos koristi za daljnji izračun kao podloga na temelju koje se određuje osnovna otkupna cijena. Nadalje, kroz analizu tržišta i stvarne situacije s ponudom i potražnjom mlijeka na hrvatskom tržištu određuje se indeks korekcije koji joj omogućuje konkurentnost. Drugi dio otkupne cijene mlijeka se korigira, odnosno povećava iznosom količinske premije koja je ujedno i stimulativni dio cijene radi povećanja proizvodnje.

Dukat je u očitovanju od 28. lipnja naglasio kako se otkupna cijena mlijeka određuje s obzirom na opće poslovno okruženje kao i s obzirom na činjenične i obračunske aspekte takvog utvrđivanja cijena mlijeka. Osnovnu cijenu mlijeka Dukat formira za svaki mjesec zasebno pri čemu na vrijednost mlijeka utječe udjel mliječne masti i bjelančevina te higijenski standardi. Na ovu osnovnu cijenu mlijeka, Dukat isplaćuje i količinsku premiju, koja je određena Cjenikom za obračun količinske premije za mlijeko EU standarda.

Agencija je osim analize i usporedbe cijena mlijeka četvero otkupljivača mlijeka u Republici Hrvatskoj analizirala i ostale elemente bitne prilikom formiranja konačne cijene mlijeka te su analizirani podaci prikazani po mjesecima u tablicama od 2. do 9.

Tablica 2.: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec listopad 2012.

Naziv otkupljivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 3: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec studeni 2012.

Naziv otkupljivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 4: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec prosinac 2012.

Naziv otkupljivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 5: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec siječanj 2013.

Naziv otkupljivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 6: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec veljaču 2013.

Naziv otkupljivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 7: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec ožujak 2013.

Naziv otkupljivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 8: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec travanj 2013.

Naziv otkupljivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 9: Cijene parametara koje utječu na formiranje otkupne cijene mlijeka u Republici Hrvatskoj za mjesec svibanj 2013.

Naziv otkupljiivača	Meggle Hrvatska	Vindija	Ledo	Dukat
Kakvoća mlijeka (m.m. - bjelančevine)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena masne jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Cijena proteinske jedinice	[...]	[...]	[...]	[...]
Tvornička/količinska premija (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Posebna premija (prema isporučenoj količini) (kn/lit)	[...]	[...]	[...]	[...]
Odbitak za II razred mlijeka (kn/kg)	[...]	[...]	[...]	[...]

Izvor: podnesci poduzetnika zaprimljeni u Agenciji u razdoblju od 19. lipnja do 28. lipnja 2013.

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Napomena: poduzetnik Vindija nije dostavio podatke za mjesec svibanj 2013.

Iz tablica 2. do 9. razvidno je kako su i ostali parametri koji utječu na konačnu otkupnu cijenu mlijeka različiti u odnosu na svakog poduzetnika u promatranim mjesecima. Također, valja naglasiti kako Meggle Hrvatska osim količinske premije odobrava i posebnu premiju svojim kooperantima koja se kreće u visini od [...] do [...] po litri mlijeka ovisno o isporučenim količinama, a što drugi otkupljiivači nisu primjenjivali prilikom utvrđivanja konačne otkupne cijene. Vezano uz premije, poduzetnici su se u podnescima očitovali da se otkupna cijena mlijeka razlikovala i prije mjeseca listopada 2012. kada je ona bila dogovarana pod okriljem Ministarstva poljoprivrede, baš zbog različitih količinskih premija koje je odobravao svaki otkupljiivač samostalno ovisno o isporučenim količinama.

5. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju činjenica koje je Agencija utvrdila savjesnom i detaljnom ocjenom svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, te na temelju rezultata cjelokupnog postupka, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), na temelju članka 30. i 31. ZZTN-a i članka 46. stavka 5. ZUP-a, na 151. sjednici, održanoj 19. rujna 2013. godine, razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku da se obustavi postupak pokrenut po službenoj dužnosti protiv Dukata, Vindije, Leda, Meggle Hrvatska, Croatiastočara i Udruge HMM radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma, jer više ne postoje pravne pretpostavke za vođenje postupka.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi:

Vijeće smatra kako temeljem činjenica utvrđenih u dosadašnjem dijelu postupka, nije dokazano kako su gore navedeni poduzetnici sklopili zabranjeni sporazum o otkupnim cijenama mlijeka u Republici Hrvatskoj, koji za cilj ili posljedicu ima sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, u smislu članka 8. ZZTN-a, stoga ne postoji javni interes za daljnje vođenje ovog postupka.

Agencija je predmetni postupak pokrenula temeljem navoda iz inicijative USPM Bilogore, te posebice medijskih istupa Croatiastočara, koji su ukazivali kako postoje određene indicije da su Dukat, Vindija, Ledo, Meggle Hrvatska, Croatiastočar i Udruga HMM sklopile sporazum o otkupnim cijenama mlijeka u Republici Hrvatskoj i nakon rujna 2012. do kada se primjenjivao Sporazum od 23. veljače sklopljen uz sudjelovanje Ministarstva. Iako se u medijskim istupima Croatiastočara ne spominju izrijeком pojedinačni prerađivači mlijeka na koje se te izjave odnose, imajući u vidu da se navodi kako je riječ o najvećim mljekarama, kako su na sastancima u Ministarstvu koji su se odnosili na načine izračuna otkupnih cijena mlijeka uz Croatiastočar redovito sudjelovali Dukat, Vindija, Ledo, Meggle Hrvatska i Udruga - Hrvatske male mljekare, te navode iz inicijative i dodatnih podnesaka USPM Bilogore, bilo je razumno za pretpostaviti kako se izjave Croatiastočara odnose upravo na stranke u ovom postupku.

Međutim, kao što je već navedeno u zaključku o pokretanju postupka klasa: UP/I 030-02/2013-01/013, urbroj: 580-04/74-2013-002, od 9. svibnja 2013., u predmetnom postupku je, uz utvrđenje postojanja zabranjenog sporazuma o otkupnim cijenama mlijeka, bilo potrebno točno utvrditi sve sudionike tog zabranjenog sporazuma.

Stoga je Agencija provela nenajavlvenu pretragu poslovnih prostorija Croatiastočara kako bi eventualno utvrdila postojanje ugovora, sporazuma ili druge dokumentacije koja bi mogla poslužiti kao dokaz postojanja kartela. Međutim, tijekom pretrage nisu nađeni izravni (npr. sporazumi o cijenama, zapisnici sa sastanaka na kojima se raspravljalo o cijenama i slično) niti neizravni dokazi (npr. bilješke u rokovnicima, e-mail prepiska koja bi implicirala postojanje dogovora i slično) o postojanju sporazuma o otkupnim cijenama mlijeka bilo u papirnatom ili elektroničkom obliku. Štoviše, ovlaštene osobe Agencije nisu pronašle niti dokaze da bi Croatiastočar prikupljao pojedinačne otkupne cijene mlijeka prerađivača mlijeka i iste distribuirao ostalim strankama, odnosno da bi od ostalih stranaka prikupljao bilo kakve povjerljive informacije, kako to u svojoj inicijativi tvrdi USPM Bilogora.

U odnosu na medijske istupe Croatiastočara koje se odnose na dodatak od 15 lipa po litri koje su mljekare ponudile proizvođačima, Vijeće je prihvatilo navode Croatiastočara kako je riječ o prijedlogu iznijetom na sastanku održanom 20. rujna 2012. na kojem su sudjelovali članovi Izvršnog odbora Hrvatskog saveza udruga proizvođača mlijeka, predstavnici ostalih udruga proizvođača mlijeka te predstavnici mljekara, posebice jer navedeno proizlazi i iz zapisnika 9. sjednice Savjeta za mlijeko održane 24. listopada.

Nadalje, Vijeće je utvrdilo kako se i nakon rujna 2012. na sjednicama Savjeta za mlijeko i Povjerenstva za izradu «Mliječnog paketa» koji su održavani u prostorijama Ministarstva i nadalje razgovaralo o otkupnim cijenama mlijeka. Međutim, potrebno je naglasiti kako temeljem zapisnika sjednica Savjeta za mlijeko održanih u veljači i ožujku 2013. proizlazi kako se više nije razgovaralo otkupnim cijenama mlijeka, odnosno kako je među svim zainteresiranim stranama koji su sudjelovali na tim sjednicama očigledno povećana svijest kako takvi razgovori nisu poželjni s aspekta pravilnog funkcioniranja tržišnog natjecanja.

Analiza pojedinačnih otkupnih cijena mlijeka Vindije, Dukata, Leda i Meggle Hrvatska također ne ukazuje na postojanje zabranjenog sporazuma između tih stranaka. Naime, otkupne cijene mlijeka su se kod svakog od navedenih poduzetnika razlikovale u promatranom razdoblju, ne samo po iznosima za jedan kilogram mlijeka već i po vrijednostima pojedinih obračunskih elemenata. Kad se tome pridodaju i dodatne premije koje obračunavaju pojedini poduzetnici, dolazi se do znatnog odstupanja u visini konačne otkupne cijene mlijeka između navedenih poduzetnika.

Vijeće je utvrdilo kako je 13. lipnja 2013. na snagu stupio Pravilnik o priznavanju proizvođačkih i međusektorskih organizacija te o uređenju ugovornih odnosa u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda, čije donošenje je Ministarstvo najavilo još u prosincu 2012.

Navedenim pravilnikom se propisuju međusobni odnosi pri trgovini mlijekom i mliječnim proizvodima između zainteresiranih strana, pri čemu se određuju uvjeti i način formiranja proizvođačkih i međusektorskih organizacija u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda, uvjeti koje trebaju udovoljavati pregovaračke strane pri postizanju dogovora o otkupu mlijeka, uvjeti zaključenja ugovora između proizvođača i prerađivača te obveze Ministarstva u praćenju podataka o međusobnim odnosima i njihovoj dostavi u Europsku komisiju. S obzirom da je nedvojbeno kako su proizvođači mlijeka u procesu proizvodnje i organizacije otkupa mlijeka ipak slabija strana, jer postoji izražena asimetrija u pregovaračkoj snazi samih proizvođača mlijeka u odnosu na poduzetnike iz mljekarske industrije, osnivanje proizvođačkih organizacija u kojoj svakoj od njih potencijalno može biti okupljena i do trećina proizvođača mlijeka, zasigurno će ojačati pregovaračku poziciju tih proizvođača u odnosu na pojedine otkupljivače mlijeka.

Slijedom navedenog, iako su podaci prikupljeni u prethodnom istraživanju tržišta predstavljali dostatne indicije za pokretanje predmetnog postupka, podaci i činjenice utvrđeni nakon pokretanja postupka ne predstavljaju dokaze dovoljne za utvrđenje postojanja zabranjenog sporazuma. Budući da je Agencija iscrpila sve mogućnosti utvrđivanja činjenica u ovom postupku, daljnje vođenje postupka primjenom načela učinkovitosti i ekonomičnosti postupanja, ne bi bilo svrhovito, jer je izvjesno da se nikakve nove činjenice ne bi utvrdile pa stoga nema javnog interesa niti pravnih pretpostavki za daljnje vođenje postupka Agencije po službenoj dužnosti.

Stoga je Agencija, temeljem odluke Vijeća, a primjenom članka 46. stavak 5. ZUP-a, odlučila kao u izreci ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali se u roku od 30 (trideset) dana od dana dostave ovoga rješenja može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

mr.sc. Olgica Spevec

Napomena:

Sukladno članku 53. ZZTN-a, podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni [...], odnosno koriste se skraćeni naziva te postoci i podaci u rasponu.